

Veel belangstelling voor Otokar op Busworld Turkey

Een mooie omlijsting van de nieuwe Akia 'Metrobus'

Uit de as herrezen: BMC

ONDANKS GEMIS VAN DE 'GROTE JONGENS' SUCCESVOL

Busworld Turkey trok meer dan 11.000 bezoekers

Voor de zesde keer was Busworld neergestreken in Istanbul voor Busworld Turkey. In het Expo Center huisvestte Busworld 145 bedrijven met hun producten en diensten. Meer dan 11.000 bezoekers lieten zich er gedurende de vier beursdagen registreren. Het belangrijkste nieuws: alles in Euro 6 uitvoering, de wederopstanding van BMC, Otokar is grootste Turkse busproducent en Akia heeft een 25 meter lange metrobus ontwikkeld. TEKST EN FOTOGRAFIE: JOS HAAS

Opvallend waren de leveranciers die complete mallen aanboden voor het maken van kunststof onderdelen, zoals daken, bumpers en dergelijke. Maar ook leveranciers als Revar en Bodo, deurenleveranciers met MAN, Mercedes-Benz, Temsa en Otokar als klanten. Turkije kent nog vele veelal kleinere carrossiers en opbouwers. Feitelijk is alles wat een carrossier nodig heeft om een mooie (mini)bus te bouwen, op Busworld Turkey te vinden. Het tekent ook de status van Turkije als bussenland. Met miljoenensteden zoals Istanbul, Ankara, Adana en Bursa is er veel behoefte aan openbaar vervoer. Dat bestaat uit intercity-busverbindingen met in de steden vertakkingen met enorme aantallen mini- en midibussen. Al kent Istanbul ook haar inmiddels befaamde BRT-systeem, waar – sporadisch – nog altijd de Phileas uit Helmond te zien is, naast gelede Citaro's,

Capacity's en ook een behoorlijk contingent Kent C van Otokar.

Otokar

Otokar is inmiddels de grootste Turkse busfabriek, de fabrieken van MAN en Mercedes-Benz daargelaten. Het merk richt zich al lang niet meer alleen op Turkije, al blijft het natuurlijk wel de belangrijkste markt. Otokar exporteert haar producten inmiddels naar 54 landen, en heeft in Otokar Europe sinds 2011 een eigen verkooporganisatie in West-Europa, met vooral een goede afzet in Frankrijk. Voor de Benelux is dat nog altijd A.M. Buses in België. In Turkije is Otokar marktleider in bussen geschikt voor meer dan 25 passagiers. Van iedere drie verkochte bussen is er een van Otokar, meldt men met enige trots. De omzet groeide verleden jaar met zestien procent tot een kleine 440 miljoen euro. Hiervan

wordt 29 procent uit export gehaald. De totale Turkse busmarkt kromp echter wel met 22 procent. Het bevestigt het succes van Otokar, want de Turkse economie is niet meer wat die een paar jaar geleden was. Dit jaar hoopt Otokar de export verder uit te bouwen, en heeft het hoge verwachtingen van de Kent C en Kent C Articulated. In Europa zijn Frankrijk en Italië de beste landen voor Otokar, gevolgd door Tunesië in Noord-Afrika. De Turkse busmarkt moet dit jaar weer aantrekken, zo is de verwachting, want later dit jaar wordt Euro 6 verplicht voor nieuw afgeleverde bussen.

Metrobus van Akia

Er waren een paar opvallende verschijningen op deze Busworld Turkey. Zo was er het van oorsprong Iraanse Akia, dat de splinternieuwe 25 meter lange 'Metrobus' liet zien, ontwikkeld in

De eerste Maraton voor Metro Turizm

De nieuwe elektrische MD9 elektroCITY van Temsa

Persconferentie in de Güleryüz 'cabrio'

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand...

combinatie met Hess. Hij ziet er goed uit, ruim van binnen met veel deuren aan beide zijden van het voertuig en een futuristische achterkant. De informatie die werd gegeven was nogal summier met een persconferentie waar de simultaanvertaalster al snel de weg kwijt was en koptelefoons die door de journalisten gedeeld moesten worden, er waren er niet genoeg, en die met echte geluidskabels verbonden waren met een mengtafel – bijzonder! Een persconferentie met humor, zullen we maar zeggen. Een half A4'tje was uiteindelijk al wat ons werd uitgereikt en geen Engels sprekende medewerkers om vragen te beantwoorden. Niet veel dus voor zo'n enorme bus. Er zouden 290 passagiers in passen, een Euro 6 motor drijft twee assen aan! Hij is er ook in een trolley-uitvoering met twee keer 160 kW motoren. Zijn kleinere broertje, de tien meter lange Ultra LF 9 is voorzien van een Euro 6 OM 934 LA van Mercedes-Benz. Reden om aan te nemen dat de Metrobus ook van Mercedes-Benz motoren is voorzien. Akia bouwt haar bussen in het Turkse Bursa.

Güleryüz en Isuzu

Bursa is een automotive-stad waar heel wat busfabrieken staan, zo ook die van Güleryüz. Het bouwt stadsbussen van 9,3 meter tot twaalf meter, voorzien van motoren van DAF/Paccar, Cummins of Mercedes-Benz. Met de laatste fabrikant heeft het een samenwerkingsverband. Een fraaie verschijning is de dubbeldekker stadsbus, in openbaarvervoeruitvoering of als 'cabrio' voor sightseeing. Het gaat bij beide om een elf meter lange bus. Het geheel ziet er goed

uit, sober en degelijk. Met de dubbeldekkers wil Güleryüz de Europese markt op. Het meer dan vijftig jaar oude familiebedrijf heeft al orders binnen uit Griekenland en Bulgarije.

Een andere leverancier die al jaren de Europese markt bewerkt is Isuzu, vroeger bekend als Anadolu Isuzu. Het won met haar Citiport stadsbus verleden jaar nog een ECW Award. Het exporteert haar bussen naar 35 landen, waaronder Frankrijk waar je ze regelmatig ziet. Opvallend was dat er gemeld werd dat het ook nog altijd bussen exporteert met Euro 2 motoren. Niet overal in de wereld overheerst de emissie-discussie – zullen we maar zeggen.

Uit de as herrezen

Een andere opvallende verschijning was BMC. Uit de as herrezen kunnen we melden. Want nog niet zo lang geleden werd BMC failliet verklaard. Nu zou 49 procent van de aandelen in handen zijn van de Turkse staat en 51 procent in handen van twee investeerders. Bij enig navragen werden we niet wijzer wie die bedrijven zijn, maar wel dat BMC alleen op order gaat bouwen. Maar op Busworld Turkey had men een aantal goed uitziende bussen op de stand, waaronder twee tien meter lagevloer en low entry-bussen en twee twaalf meter lagevloerbussen en één met een CNG-motor.

Elektrische Temsa

Uit het in het zuidoosten in Turkije gelegen Adana was Temsa uiteraard present op deze voor Turkije belangrijkste bussenbeurs. Het liet er onder grote belangstelling de verleden jaar in

Kortrijk gepresenteerde Opalin en Maraton zien, nieuw voor de Turkse markt, uiteraard met Euro 6 motoren. Daarnaast werd de Avenue Plus voorgesteld, een twaalf meter stadsbus voorzien van een stop-startsysteem.

Ook komt Temsa met een elektrische bus, die was eerder in Turkije al voorgesteld. Het is de MD9 electricITY, geheel in eigen beheer ontwikkeld.

Voor de verleden jaar op Busworld geshowde Maraton heeft Temsa eerder al een order mogen schrijven van vijftig stuks voor het Turkse Metro Turizm, naast een order voor eveneens vijftig Safir Plus touringcars. Op Busworld Turkey werd de eerste Maraton aan Metro Turizm overhandigd, dat jaarlijks meer dan twintig miljoen mensen vervoert.

Politiek

Alles bij elkaar was het een levendige en goed bezochte Busworld Turkey. En belangrijk onderdeel was ook dit keer de Busworld Academy. Samen met de IRU werd het congres 'Moving towards a sustainable bus and coach future' georganiseerd, waarover in een volgende Touringcar & Bus meer.

Over twee jaar verhuist Busworld Turkey naar nu in aanbouw zijnde nieuwe hallen van het Expocentrum, waar de Turkse partner van Busworld, HKF Trade Fairs, al de nodige ruimte heeft laten reserveren. Dan weer met Mercedes-Benz, MAN, Karsan, Aziatische en Russische bouwers erbij, die jammer genoeg – deels vanwege politieke redenen, zo werd gemeld –, nu verstek lieten gaan. <<